A°. 1848. N°. 212.

ARNHEMSCHE COURANT.

(De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is *f* 5 in de drie maanden.)

DINGSDAG 10 OCTOBER.

(De prijs der Advertentiën is, van één tot *vijf* regels, *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve het zegelregt, voor elke plaatsing.)

De aanneming der herzienings-ontwerpen.

De discussiën in de dubbele Kamer zijn, zoo als te voorzien was, geëindigd met de aanneming van al de twaalf herzienings-ontwerpen. Wij schrijven deze woorden neder zonder blijdschap en zonder droefheid. Zonder blijdschap, omdat er in de nieuwe grondwet te veel leemten zijn, om haar met geestdrift te kunnen ontvangen; zonder droefheid, omdat wij gelooven, dat, indien wij slechts een ministerie aan het hoofd hebben dat, echt constitutioneel gezind en een *eigen* stelsel hebbend, zoowel de vrijheid der burgers als de regten der regering weet te handhaven, en indien wij thans het geluk hebben eene nieuwe vertegenwoordiging te erlangen, die op de hoogte van den tijd is en de behoeften der natie beseft, ook met *deze* grondwet nog veel kan goed gemaakt worden.

Men weet hoe wij over het herzieningswerk denken. Tot het laatste oogenblik toe, hebben wij onze stem verheven tegen dat blindelings en tegen eigene overtuiging aan bekrachtigen van die ontwerpen die men zelf erkende dat »hoogst gebrekkig" en onvolledig waren. Wij hadden zoo gaarne gezien dat *deze* herziening nu eindelijk voor een langen tijd de rij onzer grondwets-herzieningen had gesloten; dat het proces nu eindelijk ten genoege van partijen in het hoogste ressort zou beslist zijn. Daarom wilden wij de grondwet zoo volkomen en volledig mogelijk hebben; daarom verzetteden wij ons tegen eene grondwet die reeds nu zoovele kiemen van ontbinding bij zich draagt; wij wilden eene grondwet die eene *waarheid* en eene *nationale kracht* was. Wij hebben niet moedwillig de oogen gesloten voor het goede, dat er in de nieuwe grondwet lag, voor de verbeteringen die zij boven de oude voorthad; maar wij konden en mogten daarom niet vergeten, dat er nog veel onvolledigs, veel gebrekkigs in die grondwet was, dat, zou de herziening geene te-leur-stelling zijn, aangevuld en verbeterd behoorde te worden.

Men heeft onze woorden in den wind geslagen; men heeft, om zich van de herziening af te maken, de toekomst aan den drang van het oogenblik opgeofferd. Toegevende aan een onbestemd en ongegrond gevoel van angst, heeft men allerlei uitvlugten en voorwendsels te baat genomen om maar een einde aan de zaak te maken, en de ministers, in plaats van de discussie uit te lokken, hebben zich gehaast, die gemoedsstemming te exploiteren, om des te spoediger van het herzienings-werk af te zijn. Nu eens zocht men zich wijs te maken, dat de dubbele Kamer toch niets meer aan den staat van zaken veranderen kon, dan weder verschanste men zich achter den wensch der natie om spoedig in het genot van vrijzinniger instellingen te geraken, dan weder zocht men angstvallige gemoederen schrik aan te jagen, door op den achtergrond phantasmagorische beelden van Mannen van Wanorde of Mannen van Reactie te doen verrijzen, ten einde aldus door vrees te verkrijgen, wat men niet verkrijgen kon door overtuiging en koele beredenering. Men heeft zijn doel bereikt. Men heeft doorgedreven dat het slechte met het goede, het onvolledige en gebrekkige met het volledige en juiste werd aangenomen. Moge men niet weldra ook hier ondervinden, dat de vrees eene slechte raadsvrouw is!

Thans nu het ontwerp *grondwet* is geworden, zullen wij *deze* polemiek sluiten. Wij zullen, wanneer de gelegenheid zich aanbiedt, de leemten der nieuwe grondwet niet verbloemen, maar wij zullen ze niet met opzet gaan opzoeken. Wij zullen in deze oogenblikken niet eenen strijd tegen de grondwet gaan voeren, die, naar ons inzien, *thans* geenerlei nut kan doen. Wij zullen de nieuwe grondwet te goeder trouw, als de grondslag van het nieuwe staatshuishouden aannemen; wij zullen al onze pogingen in het werk stellen om al het goede dat zij bevat zooveel mogelijk te ontwikkelen en het schadelijke zooveel mogelijk te onderdrukken. De grondwets-herziening is thans een geding dat in kracht van gewijsde is gegaan; waarin men berust al is men ook niet van de juistheid van alle motiven overtuigd. Wij zullen ons den tijd gunnen om te beproeven of het nieuwe kleed ons niet van pas wil gaan zitten en wij willen hopen dat wij, ten minste in den eersten tijd, niet weder een nieuw kleed zullen behoeven te laten maken.

De mannen en de organen der constitutionneele partij hebben thans andere pligten te vervullen. De grondslagen zijn gelegd; thans moet het gebouw verder worden opgetrokken en hetgeen nu te doen overblijft is weinig minder belangrijk dan hetgeen tot nu toe verrigt is. Door een ruim, onbekrompen plan te volgen, kan nog veel verkeerds worden voorkomen en veel goeds daargesteld. Thans, nu de Mannen van Wanorde en de Mannen van Reactie hunne rol hebben uitgespeeld en weder in de doos zijn weggeborgen, behoort de kritiek hare taak te hervatten. De *coups de théatre* en de *billets-doux* tusschen de Kroon en hare ministers gewisseld, kunnen thans niet meer als regeermiddelen dienen; men zal moeten besluiten thans in goeden ernst, het constitutioneel stelsel in werking te brengen. Met de Edel Mogende Kamer verdwijnen ook al de zalven, pleisters en pillen uit de Kamer-apotheek; de *votums van vertrouwen* en de *bills van indemniteit* moeten thans alleen tot de geschiedenis behooren; men zal de regering niet meer op haar woord gelooven, niet meer zich door beloften laten paaijen of door phrasen doen om den tuin leiden; men zal eischen *overtuigd* te worden door *bewijzen* en door *daden*.

Veel, zeer veel zal er vooral afhangen van het eerste gebruik dat de Nederlandsche kiezers van hunne bevoegdheid zullen maken. Hierop kan de aandacht niet te veel gevestigd worden. Deze eerste keuze zal niet slechts eenen grooten invloed hebben op den tegenwoordigen gang van het bestuur, maar, zoo men thans niet terstond den goeden weg inslaat en mannen kiest die uit eigene oogen zien, zullen wij er de naweeën nog lang van gevoelen. De thans bijeenkomende vertegenwoordiging is in zekere mate eene constituerende Vergadering. Zij kan ons een ontzaggelijk eind *vooruit* brengen, maar zij kan ons ook een ontzaggelijk eind *achteruit* zetten. Vooral dringe men er op aan en prente het diep in de gemoederen, dat men *nieuwe* menschen, geene tot liberalen gemetamorphoseerde Edel Mogenden kieze. Op zeer enkele uitzonderingen na, brenge men geene leden der voormalige Tweede Kamer in de nieuwe vertegenwoordiging, zelfs niet al zijn het zeer regtschapene en achtenswaardige mannen; zelfs niet al hebben zij zeer »goede bedoelingen"; zelfs niet al waren zij *tamelijk* vrijzinnig; al stemden zij zelfs wel eens *tegen* eene begrooting of *voor* het regt van initiatief bij het voorstel der Negenmannen. Wij moeten niet alleen eene nieuwe *Kamer*, wij moeten een nieuw *stelsel*, eenen nieuwen *geest* hebben. Geeft men aan de oud-Kamerleden in de nieuwe Kamer zitting, dan zal men weldra weder in den ouden slenter van *le mieux est l'ennemi du bien*, van de »hoogere consideratiën" en de offeranden van eigene overtuiging »op het »altaar des vaderlands" vervallen. Men zal dan steeds in het oude zog blijven

ronddobberen. De Edel Mogende Heeren moeten thans voor goed aftreden. Mannen die »hun oordeel opschorten," die »vooroordeelen sparen," die niet-sluitende begrootingen aannemen en »dwalingen" der ministers met den *mantel der liefde* bedekken, kunnen thans niet dienen. De nieuwe Kamer moet niet gehinderd worden door de antecedenten der oude.

Nog één ding is er waarop men wel zal dienen te letten, namelijk, dat men zich niet late afleiden op het pad van een anti-constitutionneel stelsel van centralisatie en bureaucratie. Uit hetgeen bij de discussiën der twee laatste dagen door den minister van Binnenlandsche Zaken en den minister van Justitie gezegd is, blijkt ten duidelijkste hoezeer het kabinet er toe overhelt dien weg in te slaan. Wij zullen later op dit punt bepaaldelijk terugkomen, omdat wij deze vraag als een levensprincipe beschouwen, en wij door het antwoord van den heer DE KEMPENAER op de bedenkingen van den heer DE MAN die dit punt bepaaldelijk ter sprake heeft gebragt en dan ook *tegen* het vierde hoofdstuk gestemd heeft, meer en meer in onze vrees dienaangaande bevestigd zijn. Wij zullen thans over dit punt niet verder uitweiden, maar wij vestigen er de aandacht op. Het staat nog aan ons den verkeerden weg niet in te slaan. Wij hebben het station nog niet verlaten. In den beginne, als de wagen nog slechts langzaam voortgaat, kan men door eene zeer geringe krachtsinspanning den trein binnen de sporen houden, maar wanneer men wacht tot de machine in volle vaart is kan geene menschenhand haar, zonder dat zij eerst de grootste schade heeft aangerigt, binnen de rails terugbrengen. Ook hier gedenke men den regel: ***Principiis obsta.***

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, *5 oct.* Heden zijn hier eenige bataillons rijks-troepen van het Hessen-Darmstadsche contingent, uit Sleeswijk-Holstein terugkeerende, binnen getrokken; zij worden morgen naar Königstein en andere naburige plaatsen verlegd, om aldaar voor geruimen tijd garnizoen te houden. Naar men thans uit goede bronnen verneemt, zal het Rijksministerie, ten einde de rust en openbare orde in het zuidelijk gedeelte van Duitschland tegen elke nieuwe storing te verzekeren, op de volgende wijze over eene militaire magt van 60,000 man beschikken; 12,000 man in het zuidelijk gedeelte van het Groothertogdom Baden, hoofdkwartier Freiburg; 12,000 man in het noordelijke gedeelte van dit Groothertogdom, hoofdkwartier Mannheim; 12,000 man in Opper-Zwaben, hoofdkwartier Memmingen; 12,000 man in de Saksische Hertogdommen, hoofdkwartier Altenburg en eindelijk 12,000 man in Frankfort en omstreken. Ook in andere opzigten legt het ministerie evenveel veerkracht, als omzigtigheid aan den dag, in het onderdrukken der republikeinsche woelingen. Dit vindt thans meer dan ooit algemeene goedkeuring en ondersteuning, bijzonder nadat men zich in de jongste dagen heeft kunnen overtuigen, wat men van de zoogenaamde *roode republiek* te verwachten heeft, indien deze hare verderfelijke plannen koude ten uitvoer brengen. Van daar ook, dat van alle zijden dank-adressen aan de centrale magt worden gezonden, met de toezegging, dat zij voortaan op den bijstand der bevolking rekenen kan. Ook hier ter stede wordt sedert gisteren een dank-adres aan het Rijks-ministerie door vele duizende ingezetenen geteekend.

— De Nationale Vergadering heeft in hare zitting van heden, na eene levendige en onstuimige discussie, een belangrijk besluit genomen. Op verzoek van het Hof van appel alhier, had het rijksministerie bij de vergadering het voorstel gedaan, verlof te geven tot de crimineele vervolging van twee harer leden, *R. Blum* en *Günther*, als verantwoordelijke redacteurs van de *Reichs-Zeitung*, alsmede tot de arrestatie van de afgevaardigden *Zitz*, *Simon* (van Trier) en *Schlöffel*, als beschuldigd van het oproer bevorderd en tot het mishandelen van leden der Vergadering aangezet te hebben.

Deze zaak is, na eene warme beraadslaging, verwezen naar eene bijzondere commissie van 15 leden, die op het einde der zitting in de afdeelingen gekozen zouden worden.

Frankfort, *6 oct.* De heer *Donelson*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister der Noord-Amerikaansche vrijstaten bij het Duitsche centraal bestuur, heeft zijne geloofsbrieven aan den rijksbestuurder overhandigd, onder het houden van eene aanspraak, waarin hij zijne vreugde te kennen gaf, op die wijze de betrekkingen tusschen het vereenigde Duitschland en de Staten van Noord-Amerika te zien aangeknoopt. Niet minder vredelievend en gunstig gezind was het daarop door den rijksbestuurder gegeven antwoord.

Weenen, *2 oct.* Betreffende de gebeurtenissen in Hongarije, zijn de meest uiteenloopende geruchten in omloop. Reeds gisteren avond was hier het gerucht verspreid, dat de Kroaten in een gevecht tegen de Hongaren een gevoelig verlies geleden hebben. Intusschen schijnt het door de Hongaren behaalde voordeel niet groot te zijn en de bedoelde gebeurtenis zich tot een voorpostengevecht bepaald te hebben, waarbij de Kroaten 800 gevangenen verloren. Van den anderen kant werd heden middag weder verspreid, dat *Jellachich* met zijnen regtervleugel eene voordeelige beweging had uitgevoerd en Ofen binnengedrongen was. Hoewel dit gerucht nog allezins bevestiging vereischt, heeft het desniettemin gunstig op de beurs gewerkt. Men voegt er bij, dat *Kossuth* de vlugt genomen heeft en dat morgen eene andere proclamatie des Keizers aan de Hongaren te wachten is. Ook zegt men, dat de Ban van Kroatië, baron *Jellachich* tot kommandant-generaal van Hongarije benoemd is en dat alle Keizerlijke troepen aldaar bevel bekomen hebben, zich onder zijne bevelen te stellen.

— Men spreekt van een nieuw offer van het schrikbewind te Pesth den graaf *v. Zichy*, die na zijne gevangenneming door het volk zou opgehangen zijn.

— Toen de Nationale Vergadering te Pesth, even na den moord op graaf *Lamberg* gepleegd, deze daad afkeurde, drukte desniettemin de ultra-radicale afgevaardigde *Zringi* als zijn gevoelen uit, dat deze gebeurtenis geen regterlijk onderzoek vereischte, daar graaf *Lamberg*, volgens al de gestrengheid der wet, als rebel verdiende behandeld te worden.

ENGELAND.

Londen, *7 oct.* Volgens berigten, gisteren alhier ontvangen, zouden er 5 gevallen van cholera te Edimburg zijn uitgebarsten. Drie der door deze kwaal aangetaste personen, zijn binnen den tijd van 24 uren bezweken.

FRANKRIJK.

Bijzondere berigten uit Parijs van 5 october behelzen het volgende:

»De behandeling van het belangrijke vraagstuk der benoeming van eenen president is heden in de Nationale Vergadering begonnen, en al dadelijk bij den aanvang der beraadslagingen zijn de drie gevoelens, welke de vergadering verdeelen: — de benoeming door de Nationale Vergadering, de benoeming bij algemeene verkiezing, en het volstrekt niet benoemen van een president — door de drie eerste sprekers te berde gebragt. Het eerste gevoelen werd door den heer *Parieu* verdedigd, het tweede door den heer *de Tocqueville*, die zich daarbij op het voorbeeld van Noord-Amerika beriep; het derde door den heer *Pyat*. Tot dusverre is het moeijelijk te voorzien, voor welk der beide eerste stelsels (want het derde vindt slechts bij weinigen bijval) de Vergadering zich zal verklaren. Men houdt het daarvoor, dat zij daaromtrent in twee nagenoeg gelijke deelen verdeeld is. De regering schijnt zeer weifelend te zijn. Zij zou aan de benoeming van den president door de Vergadering de voorkeur geven, maar daar het niet onwaarschijnlijk is dat, wanneer het tot de stemming komt, de meerderheid zich voor de benoeming bij algemeene volks-verkiezing zal verklaren, zouden de bewindslieden zich door het volharden in het tegenovergestelde gevoelen, blootstellen aan de noodzakelijkheid om terstond te moeten aftreden. Men verzekert dan ook dat gisteren een nieuwe ministerraad over dit punt gehouden is, en dat de regering zich overeenkomstig het daarin genomen besluit met de voorstanders der algemeene verkiezing zal vereenigen, en mitsdien hare ondersteuning schenken aan de amendementen, die strekken om de keuze van den president tot na het tot stand brengen der organieke wetten, dat is zoo lang mogelijk, uit te stellen."

Te Lyon zijn den 4den dezer ernstige onlusten uitgebarsten, ten gevolge der ontbinding van de in die stad aanwezige mobile garde. De leden van dat corps trokken naar het stadhuis, alwaar zij, na de wacht ontwapend te hebben, onder woest geschreeuw de uitbetaling vorderden van eene maand soldij, welke zij beweerden dat hun toegestaan was. De commissaris van politie *Vivès*, die met eenige agenten tegenwoordig was, en de orde wilde handhaven, werd gruwelijk mishandeld en ontsnapte slechts met moeite aan een zekeren dood. Inmiddels was het 9de regiment dragonders aangerukt, voor hetwelk de oproerlingen terugtrokken en zich deels naar de voorstad la Croix Rousse, deels naar de Guillotière, begaven om versterking te halen. Ten tien ure des morgens begonnen de zamenscholingen een ernstig aanzien te verkrijgen, en werd aan de troepen bevel gegeven om het volk uiteen te jagen, hetwelk na eenigen tegenstand werd uitgevoerd. De menigte verzamelde zich echter steeds weder op andere plaatsen en begon barricaden op te werpen, zoodat bij het afzenden der laatste berigten, die tot den middag van den 4den loopen, het plein voor de prefectuur door de artillerie bezet was geworden, die hare stukken in de rigting van de voornaamste straten der stad geplaatst had.

Parijs, *6 oct.* Men leest in den *Moniteur Universel*:

»Verscheidene dagbladen geven dikwijls voor, eene bijzondere kennis te dragen van hetgeen in den ministerraad voorvalt. Bijna altijd zijn hunne verzekeringen zoovele dwalingen.

»Het dagblad *la Patrie* deelt heden avond mede dat de raad van ministers besloten zou hebben, dat de regering in de Vergadering het amendement zou ondersteunen, waarbij voorgesteld wordt, de benoeming van den president uit te stellen tot na de stemming over de organieke wetten.

»De regering is integendeel overtuigd dat de verlenging van den provisionneelen toestand doodelijk is voor de belangen des lands.

»Het land wil eene gevestigde regering; het wil deze van nu af, en, zoodra de Nationale Vergadering het beginsel voor de verkiezing van den president der republiek zal verkondigd hebben, zal de regering haar uitnoodigen den dag dezer verkiezing te bepalen.

»De leden der regering houden zich overtuigd, dat zij toonen zouden slechte burgers te zijn, wanneer zij er aan dachten, de magt een enkelen dag langer in handen te houden, dan door de striktste noodzakelijkheid gevorderd wordt."

— De Italiaansche quaestie wordt al meer en meer ingewikkeld, of liever onverklaarbaar. Gisteren deed de regering, gelijk wij reeds meldden, officiëel het gerucht van de weigering der bemiddeling door Oostenrijk tegenspreken. Heden zeggen de dagbladen op een stelligen toon, dat Engeland met het Weener kabinet zoodanig overeengekomen zou zijn, dat zulks geenszins strookt met de door de Fransche regering tegenover de Nationale Vergadering aangegane verpligtingen. Frankrijk zou alzoo alleen tegen Oostenrijk staan en bijgevolg ook tegen geheel Oostenrijk en Rusland. Het zal weldra moeten blijken, wat van dat alles waar zij. Zeker is het echter, dat de bemiddeling in allen gevalle niet vooruitgaat; de meesten gelooven (en de waarschijnlijkheid is er voor) dat zij zelfs sterk achteruit gaat. Het dezer dagen door den Keizer van Oostenrijk uitvaardigde manifest aan de Italiaansche volken bewijst genoegzaam, dat er van dien kant geen sprake is van afstand doen. De Keizer belooft daarin eene afzonderlijke constitutie, en de bijeenroeping van een Italiaansch parlement, doch eerst na de bepaaldelijke vaststelling van den vrede.

— De meeste dagbladen bevatten oordeelvellingen over de discussiën, welke thans in de Nationale Vergadering over de benoeming van eenen president gevoerd worden. Noch het *Journal des Débats* noch de *Presse* of de *Gazette des Tribunaux* verklaren zich voor de benoeming van eenen president door het volk of door de Nationale Vergadering. De *National* wil den president thans door de Vergadering, doch later door het volk benoemd zien. De *Constitutionnel*, de *Bien Public*, de *Assemblée Nationale*, de *Siècle*, de *Courrier Francais*, de *République*, de *Union*, en de *Univers* verklaren zich voor de regtstreeksche benoeming van eenen president door het volk, alleen de *Démocratie Pacifique* wil den president der republiek door de Nationale Vergadering verkozen zien.

— Te Riom hebben ernstige onlusten plaats gehad. Men heeft de beambten van den stedelijken accijns geweld aangedaan. Er zijn troepen daarheen gezonden.

Te Bapaume bleef veel gisting heerschen. Ook daarheen zijn troepen gezonden.

Te Montpellier heeft eene ernstige botsing plaats gehad. Bij gelegenheid van eene proclamatie van den heer *Laissac*, zijn de partijen handgemeen geraakt; verscheidene personen zijn gewond.

In het departement de l'Eure heeft het ontslaan van 15 ontvangers veel ontevredenheid verwekt.

— Te Lyon is de openbare orde weder hersteld.

Parijs, *7 oct.* De heer *de Broglie* is benoemd tot president van den algemeenen Raad van het departement de l'Eure. De heer *Barbet*, oud-pair van Frankrijk, is benoemd tot president van den algemeenen Raad van het departement de la Seine Inférieure.

— Men verzekert dat er heden eene zekere gisting heerscht in de kazernen der mobile garde, wegens maatregelen ter invoering van eene strengere militaire discipline bij dit korps.

— Men leest in de *Opinion publique*:

Wij verzoeken hem wien dit aangaat opheldering tegen omtrent het volgende feit:

»Onder de in de koloniën der Antillen verkozene volksvertegenwoordigers, is een neger, *Muzulime* geheeten. Hij is kootsier van den heer *Pernetti*, en blijft bij voortduring die betrekking waarnemen.

welker inkomen hij zijne 25 franken per dag [illegible]uleert."

— In korten tijd hebben al de in de mairiën van [illegible]ijs geopende registers voor de kolonisatie van Al[illegible]rië 36,000 namen opgenomen; van deze 36,000 [illegible]llen er dit jaar slechts 10,000 vertrekken.

ITALIE.

Door de Augsburger *Allgemeinne Zeitung* wordt [illegible]ans het manifest medegedeeld, hetwelk de Keizer [illegible]an Oostenrijk aan de bevolking van de Oosten[illegible]ksch-Italiaansche gewesten heeft uitgevaardigd. Dat stuk is van den volgenden inhoud:

»Aan het Italiaansche volk.

»In de hoop van binnenkort de rust in al de provinciën van het Lombardisch-Venetiaansche Koningrijk hersteld te zien, en bezield door den wensch [illegible] de bevolkingen dier gewesten al de vrijheden deelachtig te maken, die de overige gewesten van [illegible]den Oostenrijkschen Keizerstaat genieten, voelen wij ons genoopt om nu reeds onze bedoelingen te dien aanzien kenbaar te maken.

»Wij hebben bereids aan alle bewoners van het Lombardisch-Venetiaansche Koningrijk zonder onderscheid, wegens het deel dat zij aan de politieke gebeurtenissen van het loopende jaar mogen genomen hebben, volledige vergiffenis geschonken, hebbende wij verordend dat niemand te dier zake geregtelijk vervolgd of gestraft zal worden, met uitzondering alleen van hetgeen men ten opzigte van de bevestiging in openbare betrekkingen gepast zal vinden in acht te nemen.

»Evenzeer is het onze allerhoogste wil, dat de bewoners van het Lombardisch-Venetiaansche Koningrijk eene constitutie zullen erlangen, die zoowel aan hunne nationaliteit en aan de behoeften des lands, als aan hunne vereeniging met den Oostenrijkschen Keizerstaat, beantwoorde. Tot dat einde zullen wij, zoodra slechts de vrede en rust in voldoende mate verzekerd zijn, op eene nader te bepalen plaats vertegenwoordigers des volks bijeenroepen, welke door alle provinciën van het Lombardisch-Venetiaansche Koningrijk met volkomen vrijheid zullen moeten gekozen worden.

»Gegeven te Weenen, den 20sten september 1848.

»*Ferdinand.*"

»*Wessemberg.*"

— Ten aanzien van de verlenging van den wapenstilstand tusschen Oostenrijk en Sardinië, blijft voortdurend eenige onzekerheid bestaan. De *Gazzeta Piemontese*, het officiëele blad der Sardinische regering, heeft dezer dagen de geruchten van de verlenging van den wapenstilstand tegengesproken en gezegd, dat dezelve slechts van week tot week vernieuwd werd. Thans leest men in de *Gazzeta di Milano* (het officiëele blad van den maarschalk *Radetzky*) van 29 september het volgende berigt:

»De *Gazzeta Piemontese* heeft verkeerdelijk, doch voorzeker te goeder trouw, gemeld, dat de wapenstilstand van week tot week vernieuwd werd. Wij kunnen daartegen de verzekering geven, dat op verzoek der Fransche regering, waarin Z. M. Koning *Karel Albert* en de veldmaarschalk *Radetzky* bewilligd hebben, de wapenstilstand gedurende der[illegible] dagen, en dus tot 22 october aanstaande, verlengd is geworden."

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, 8 oct. De *Nederlandsche Stoompost* merkt op, dat de opbrengsten van reizigers en goederen op den Hollandschen ijzeren spoorweg, gedurende de maand september 1848, in vergelijking met die van het vorige jaar, eene meerdere opbrengst heeft geleverd van *f* 10,514.38. De eerste negen maanden van dit jaar hebben opgeleverd *f* 718,374.82; die van het vorige jaar slechts *f* 630,003.57, hetgeen dus een excedent voor dit jaar van *f* 88,371.25 uitmaakt.

Arnhem, 9 oct. Door den boekhandelaar *H. Nijgh*, te Rotterdam, is het prospectus verzonden van een jaarboekje, onder den titel *Dorcas*, waarvan voornamelijk het doel is, om uit de opbrengst, vóór dat de winter daar is, een bijzonder fonds daar te stellen, strekkende:

1o. Tot ondersteuning en verzachting van het lot dier verarmde huisgezinnen, die, òf wegens vroegere welvaart, door schaamte weerhouden worden zich aan armbesturen of commissiën van weldadigheid aan te melden, òf slechts tijdelijk in nijpende omstandigheden zich bevindende, liever het droevigst gebrek lijden dan voor dien korten tijd zich als *hulpbehoevend* aan zoodanige besturen of commissiën aan te geven;

2o. Tot het verstrekken van geldelijke bijdragen aan commissiën van heeren wijkmeesters voor die wijken, waar zal blijken de grootste behoefte te zijn;

3o. Tot het verleenen van tijdelijke hulp aan huisgezinnen, wier hoofden door overkomen ongelukken hunne middelen van bestaan hebben verloren; en in één woord, om te helpen dáár, waar het fonds helpen kan, zonder aanzien des persoons of van geloofsbelijdenis.

Over dit fonds hebben de heeren *J. G. F. Sleurs* en *P. J. Cantzlaar* wel het toezigt op zich willen nemen. Breeder is hierover bij het prospectus uitgeweid.

De weldadigheid van het doel, dat met deze uitgifte wordt beoogd, zal wel geene aanprijzing behoeven. Wij twijfelen er dan ook niet aan of eene ruime inteekening zal het krachtig bevorderen; terwijl onze letterkundigen wel geene aanmoediging zullen behoeven, om het jaarboekje door hunne bijdragen, zoo belangwekkend mogelijk te helpen maken. Hare Majesteit, onze geëerbiedigde Koningin, heeft de opdragt er van welwillend aangenomen en voor 12 exemplaren geteekend. De prijs zal *f* 2 niet te boven gaan.

ARNHEM, *9 october.*

Wij vestigen de aandacht op het volgend artikel uit *Overijssel*. Hoewel wij het niet in *alle* deelen met dat artikel eens zijn, hoewel wij met name den Raad van State niet slechts voor eene *nuttige*, maar voor eene in de staatshuishouding *onmisbare* instelling houden, (mits zij behoorlijk en geheel anders dan thans georganiseerd worde), zoo ligt er toch zeker in het artikel van *Overijssel* zeer veel waars. De klagt over de inconsequentie en karakterloosheid dier praters, die eene grondwet helpen daarstellen op het oogenblik dat zij de herziening voor »mislukt" verklaren, is allezins gegrond. Men ziet tevens uit dit artikel dat het niet de *Arnhemsche Courant* alléén is, die in het werk der ministers, de vruchten van transactie en reactie ziet!

»Een der redenaars in de Tweede Kamer over de ontwerpen der ministers ter wijziging der grondwet, in het algemeen, sprak het woord uit, dat ten aanzien van vereenvoudiging en bezuiniging onzer staatshuishouding de herziening mislukt was. Men heeft dat woord laten uitspreken als vele andere; verscheidene sprekers bevestigden het, door insgelijks over gemis van bezuiniging te klagen, maar daarbij bleef het; men maakte de aanvulling van dat gemis niet tot eene voorwaarde zijner goedkeuring. Als of het de onverschilligste zaak van de wereld ware, stemde men toe: ten aanzien van vereenvoudiging en bezuiniging is de grondwets-herziening mislukt., en men ging verder voort.

»Toch was het een woord van groote beteekenis, en spoedig zal het blijken, dat het mislukken der herziening in dit eene opzigt genoegzaam gelijk stond met eene geheele mislukking. De toestand van het vaderland eischte, dat het beginsel van bezuiniging vóór alle andere op den voorgrond werd gesteld, dit was ook de eisch van de meerderheid der natie. In plaats daarvan heeft men er niet meer acht op geslagen, dan dat men als in het voorbijgaan opmerkte, dat de herziening te dien aanzien mislukt was. De regering gaf voor, dat zij eene herziening beoogde, die eene algemeene tevredenheid zou daarstellen, en zij weerde juist datgene uit hare voorstellen, hetwelk de ingenomenheid met de nieuwe grondwet algemeen had kunnen maken.

»Die op de herziening der grondwet aandrongen, kan men, hoe aanzienlijk hun aantal geworden was, in drie partijen rangschikken, waarvan de eerste de morele, de tweede de politieke, de derde de materiële belangen op den voorgrond stelde; maar bezuiniging verlangden allen. De eerste, oudste en talrijkste partij, waren zij die vrijheid van godsdienst en onderwijs verlangden. Zij vroegen de herziening der grondwet in dit opzigt als een regt. Zij hadden eenige, doch meer voorzigtige dan krachtige verdedigers onder de leden der Tweede Kamer.

»De tweede partij was die der zoogenoemde liberalen. Zij verlangden ontwikkeling van het staatsburgerschap en uitbreiding van politieke regten, en vroegen de herziening der grondwet in dit opzigt als eene behoefte voor de natie en een vereischte van den tijd; de meeste geveinsde of opregte voorstanders der herziening in de Tweede Kamer behoorden tot deze partij.

»De derde partij maakten zij uit, die op eene staatshuishoudelijke hervorming aandrongen. Zij wezen op de groote bronnen van welvaart en rijkdom, welke de natuurlijke en toevallige voordeelen van ligging en gesteldheid van ons land en onze koloniën nog altoos aan handel, landbouw en nijverheid aanbieden, en hoe eene kortzigtige regering, die slechts gedachten had voor de vermeerdering harer inkomsten, door een alle ontwikkeling ter neder drukkend belastingstelsel en door tot ontmoediging opgedreven opbrengsten, die bronnen veronachtzaamde of belettede te vloeijen. Oorspronkelijk was deze partij onverschillig omtrent de grondwet, in de meening dat de hervorming, welke zij verlangde, ook zonder hervorming van het staatsbestuur zou te verkrijgen zijn; nader zag zij in, dat, zonder laatstgenoemde, aan de andere hervorming niet zou te denken vallen, en schaarde zij zich volijverig onder hen, die op eene volledige herziening aandrongen, welke zij vroeg als een middel tot redding der nijvere klassen en tot behoud van het vaderland. Zij begreep, dat, voor alles moest bezuinigd en vereenvoudigd worden, en dat zulks moest beginnen met de staatsinrigting zelve, door eene regeling, waarbij zelfs niet meer gevraagd werd wat dienstig en begeerlijk kon schijnen, maar in een woord alles werd afgesneden, wat niet direct noodzakelijk was.

»Het is gebleken, dat deze partij geene vertegenwoordigers in de Kamer had. Wel waren er 21 leden, die van bezuiniging spraken, zoo als jaren lang bij elke belastingswet, bij elke begrooting, bij elk voorstel tot aanvulling van een te-kort gedaan was, maar zoo als altoos, bleef het ook thans bij woorden, en lieten zij ten aanzien van vereenvoudiging en bezuiniging de herziening mislukken.

»Aan de eischen der eerste partij is voldaan. Wij erkennen het belangrijke hiervan, daar de opheffing harer grieven de herstelling van een onregt was. Ook de tweede heeft in de bekoming van regtstreeksche verkiezingen en van het beginsel van openbaarheid reden zich te verheugen, hoe zeer in de bepalingen omtrent de koloniën, de drukpers, het regt van vereeniging, de zelfstandigheid der provinciën en gemeenten, dat ministers tevens leden der vertegenwoordiging kunnen zijn, omtrent de Eerste Kamer en andere, de kiemen van nieuwe ontevredenheid en wrijving voor de hand liggen. Slechts de derde partij ziet, dat de herziening voor haar mislukt is.

»Een hoofddoel, hetwelk de regering, die uit den aard der zake zelden opregt voor radikale hervormingen gezind is, met de herziening hoopte te bereiken, zeiden wij boven reeds, was de tevredenheid onder de natie te herstellen; maar in de teleurstelling dier derde partij is de ontevredenheid van al onze bedrijvende klassen, dat is van het gewigtigste en beste deel der natie ingesloten. Indien de regering uit ingenomenheid met haar werk, en in de zelfvoldoening over haar *savoir faire*, waarmede zij den tegenstand van de beide aristocratische Kamers, zoo het heet, overwonnen heeft, en misleid door de goedkeuring van een paar Hollandsche bladen, werkelijk in den waan verkeeren mogt, dat deze grondwets-herziening de tevredenheid der natie zal opwekken, zou zij zich grootelijks bedriegen.

»Vraagt men, hoe de afkondiging der nieuwe grondwet zal ontvangen worden? het antwoord hebt gij voor u, wanneer gij slechts met open oogen wilt rond zien. Waar is de geestdrift, waarmede de beloften eener nieuwe orde van zaken werd toegejuicht? Uitgebluscht door de smartelijke overtuiging, dat vereenvoudiging en bezuiniging al weder een drogbeeld was geweest. Waar is de belangstelling, waarmede in den aanvang elke schrede der grondwets-herziening werd nagegaan en besproken, elk artikel door adressen en petities werd aangedrongen of verbeden? Opgelost in onverschilligheid, hier en daar, reeds overgegaan in wrevel. Of denkt gij, dat die duizendtallen van onderteekenaars, die aangedrongen hebben op bezuiniging door vermindering van het inkomen van 's Konings Huis, door afschaffing der Eerste Kamer, van den Raad van State enz., tevreden zullen zijn bij het zien, dat andere wenschen voldaan, slechts de hunne in den wind geslagen zijn? Wat vertrouwen wilt gij, dat zij op de nieuwe orde van zaken hebben zullen, wanneer reeds bij de instelling er van het hoofdvereischte uit het oog verloren, neen willens en wetens ter zijde gestooten werd. Hoe wilt gij, dat zij geloof zullen slaan aan de woorden der regering, die met de warmste betuigingen over de noodzakelijkheid van vereenvoudiging en bezuiniging in den mond, een ontwerp van gewijzigde grondwet aanbiedt, waarin niet ééne vereenvoudiging of bezuiniging voorkomt; die, dezelfde afgesleten taktiek te baat nemende, als de vorige ministers van het behoud, op de toekomst wijst, terwijl zij het tegenwoordige in de hand had.

»Aldus leest men in de Memorie van Beantwoording der regering van het Verslag der dubbele Kamer: »Wat betreft de opmerking, dat de ontwerpen »van grondwets-herziening niet in zich bevatten eene »dadelijke vereenvoudiging van en bezuiniging in het »staatsbestuur, moet de regering opmerken, dat in »de grondwet, in het IIde, IIIde, Vde, VIIde en »VIIIste wetsontwerp, toch de grondslagen daarvoor »in veel opzigten zijn gelegd, en het hoofdzakelijk »van den voortdurenden en vasten wil der regering, »geruggesteund door de vertegenwoordiging, zal af»hangen, om trapsgewijze in de staats-uitgaven door »vereenvoudiging tot bezuiniging te geraken."

»Wanneer aan de tegenwoordige regering, in de gunstige gelegenheid er toe geplaatst, met vrije handen, en gerugsteund door den algemeenen volkswensch, de *vaste wil* ontbrak tot *dadelijke vereenvoudiging van en bezuiniging in het staatsbestuur*, wat grond zou er dan zijn, om te gelooven, dat die vaste wil in het vervolg er wezen zal, na zich in eenige der voornaamste punten aan banden gelegd te hebben?

»Neen, geene tevredenheid, geene rust, geene eensgezindheid zal het gevolg dezer, onder zulke blijde verwachtingen aangevangene grondwets-herziening zijn. Zij is in denzelfden transactiegeest, welke steeds de droevige hoofdtrek onzer regering geweest is, ontworpen en tot stand gebragt; wantrouwen, onwil, en tegenkanting, waartoe reeds nu de pennen gepunt worden, zullen er de wrange vruchten van zijn."

— Men heeft ons verzocht aan de redevoering van den heer *Mackay* in de zitting van zaturdag over het hoofdstuk van het onderwijs gehouden, eene plaats te verleenen. Zij luidde als volgt:

Spreker vraagt in afwachting der organieke wet eene vrijgevige uitvoering der wet van 1806, en interpretatie van wege de regering der besluiten die ten voordeele der vrijheid gegeven, maar te haren nadeele uitgevoerd zijn. Hij vraagt ook nogmaals vrijheid voor de hervormde kerk als haar regt. Hij beantwoordt de sprekers die zijn stelsel bestreden. Hij leert geen theoratisch absolutismus noch dwingelandij. Het gezag is geene dwingelandij, maar het rust op een hooger beginsel, dan zou ieder vader

een tiran zijn. Geene alleenheersching, want ook het bestuur eener republiek rust er op. De grenzen liggen in de verantwoordelijkheid en verpligtingen des gezags en de regten der bestuurders. Zoo voegden onze vaderen bij het *hac nitimur* het *hanc tuemur*.

Spreker wil geen volledig herstel van voor 1795. Hij wil eene organische ontwikkeling en vooruitgang. Die zijn beginsel deelen, vroegen vrijheid in deze dagen; zij zijn dus geene absolutisten.

Om het heerschende terrein te begrijpen, moet men terug tot de vorige eeuw, toen eene philosophische school, van ongodisterij uitgaande, eenen conventionneelen staat daarstelde, gegrond op vrijheid en gelijkheid, waar de almagtige wet heerscht.

Spreker protesteert tegen eenen oppermagtigen Staat. Hij emigreert echter niet van het tegenwoordige terrein, maar vraagt dan ook daarop alle vrijheden en waarborgen, die het stelsel heeft. Het gaat op dat terrein met den tijd mede, maar aan de hand der objective beginsels van *waarheid*, *regt* en *vrijheid* en vindt daarbij vastheid van beginsels, zekerheid van regt (speciaal van eigendom, hetwelk als wil wet maakt onzeker is) en waarborgt voor de vrijheid als de meerderheid zoude onderdrukken. Een volkswil door zulke beginsels niet bedwongen, wordt een vernielende stroom. Die beginsels zijn niet hoog in de wolken, maar uiterst practisch. Spreker ziet daarin het heil van zijn zoo dierbaar vaderland.

— Men leest in den Belgischen *Moniteur*: »De regering heeft van het Belgisch gezantschap te Konstantinopel ontvangen en aan de Antwerpsche Kamer van Koophandel medegedeeld een commerciëel rapport, gedagteekend van den 10den augustus 1848, en vervaardigd door den heer *E. Keun*, kanselier van gemeld gezantschap; behalve eenige persoonlijke beschouwingen van den schrijver aangaande de middelen om de handelsbetrekkingen van België met den Levant uit te breiden, behelst gemeld rapport inlichtingen welke de opmerkzaamheid van den Belgischen handel verdienen, vooral nopens de volgende voorwerpen als artikelen van invoer: vensterglas, spijkers, lakens, suiker, wapenen, tabak en cigaren, kagchels en haarden, snuisterijen, parfumeriën, artikelen van toilet, modewaren, enz., meubelen van mahonijen nooten-hout, stijfsel, slijpsteenen, boeken, manufacturen, katoenen, neteldoek, foulards, zakdoeken, enz., linnens, ijzer, kolen, gebakken steen, leder voor schoenen en laarzen. Bovengemeld rapport behelst almede opgaven omtrent den toestand van verschillende takken van nijverheid in Turkije, omtrent de scheepvaart tusschen den Levant en België en omtrent de kosten van scheepsbouw in het Oosten; het besluit met inlichtingen omtrent de commerciëele regtspleging te Konstantinopel. Het gaat vergezeld met verscheidene prijscouranten en met een vergelijkende tabel der maten en gewigten van Konstantinopel en van België. Het werk zal nader, extractsgewijze of anders, aan de andere Kamers van Koophandel worden medegedeeld. Nu reeds zijn er extracten betrekkelijk het vensterglas, de spijkers, de lakens en den suiker toegezonden aan de Kamers van Koophandel van Charleroi, Verviers en Gend."

Ingezonden Stukken.

De Hollandsche schilders op de Tentoonstelling te Brussel.

De heer VAN SCHENDEL staat ditmaal aan het hoofd der Hollandsche kunstenaars, wier gewrochten op onze tentoonstelling prijken. Hij gaf ons vier tafereelen, of liever liet ons in vier verschillende *genres* zijn verbazend talent bewonderen. Zijn eerste tafereel, eene *Hollandsche markt* voorstellende, is verreweg het schoonste dat wij nog van hem zagen. De verschillende licht-effecten in hetzelve zijn treffend van waarheid. Het is de natuur, in de geheele uitgestrekte beteekenis van het woord. Die maneschijn is wel maneschijn, zoo als wij dien bij eenen ligtbewolkten hemel zien. Dat kaarslicht kan ons slechts één schilder in Europa zoo krachtig, zoo juist wedergeven, en die schilder — moeten wij het zeggen? — is de heer VAN SCHENDEL. En dan, hoe schoon, hoe uitmuntend schoon zijn die vrouwenfiguurtjes geschilderd! Hoe voortreffelijk zijn die *accessoires* gepenseeld! Hoe harmonisch, hoe fraai van toon, hoe prachtig van kleur is het geheel! Zelfs dan, wanneer Holland slechts door dit ééne stuk op de Brusselsche tentoonstelling ware vertegenwoordigd, zelfs dan, zeggen wij, zou Holland nog op eene schitterende wijze vertegenwoordigd zijn.

Het tweede stuk is eene proeve van godsdienstige schildering, gelijk wij het hier noemen. Het verbeeldt ST. JAN, op het oogenblik dat de geest Gods hem het schrijven der Apocalypsis ingeeft. Het ware moeijelijk een schooner hoofd, eene meer geestige uitdrukking, uit te vinden. De verlichting is zoo voortreffelijk, dat men er zich naauwelijks een denkbeeld van kan vormen, wanneer men ze niet gezien heeft. Het tafereel is zoo krachtig geschilderd, dat het onder die betrekking, het beste wat wij in de pronkzaal bezitten, op zijde, zoo niet te boven streeft.

Een *maanlicht*, *de toebereidselen voor eenen marktgang*, hangt op eene te ongunstige plaats, om al het effect te kunnen maken, dat de kunstenaar er mogelijk van verwachtte. Het is een gewrocht, dat voor de twee eersten niet behoeft onder te doen. Hetzelfde kunnen wij zeggen van het portret, dat mede slecht geplaatst is, doch dat ons, ondanks dat, doet zien, hoe de heer VAN SCHENDEL in dit vak mede den naam van een groot meester verdient.

De heer VAN HOVE zond ons een tamelijk groot stuk, getiteld: *Gezigt van een Veerhuis*. Het is er verre van af, dat wij het een slecht gewrocht kunnen noemen; doch wij zagen er veel betere van dien kunstenaar. De *accessoires* zijn, zoo als altoos, met veel zorg, met veel gemak en met veel waarheid gepenseeld; maar, wat duivel! waar heeft de heer VAN HOVE dien kouden, grijzen toon van daan gehaald, die aan zijne schilderij, bij den eersten oogopslag het voorkomen geeft van een wintergezigt? Er zijn lieve figuren in het *Veerhuis*; onder anderen, het vrouwenfiguur op het voorplan, dat inderdaad voortreffelijk geschilderd mag heeten; maar men treft er mede een paar stijve, onaangename beelden aan, die, tot overmaat van ongeluk, juist de beste plaats, dat is het midden der schilderij, beslaan. Over het geheel mogen wij zeggen dat de heer VAN HOVE sedert de laatste expositie meer achteruit dan vooruit is gegaan.

De Franschen hebben een schilder, van wien zij veel ophef maken en die werkelijk lieve tafereeltjes heeft geleverd, maar die de natuur als het ware met oogen ziet, welke alles behalve helderziende oogen kunnen genoemd worden. Die schilder is M. LEPOITEVIN. Zijne gewrochten zijn ware juweeltjes in hunne soort, lief, coquet, aangenaam, doch nimmer waar van effect, nimmer de natuur wedergevende. M. VERVEER is in zijn *genre* de LEPOITEVIN van Holland, min het talent. Zijne landschappen, zijn water zijn gemakkelijk, keurig, netjes, aangenaam geschilderd, ofschoon wat mistig van effect; of ze natuurlijk zijn, ziedaar eene andere vraag. Het tafereel dat hij ons ditmaal heeft getoond, bezit alle diezelfde hoedanigheden en gebreken.

M. WALDORP gaf ons drie tafereelen: *Een gezigt bij Gorinchem*, *Een stil water bij Dordrecht* en *Het strand van Scheveningen*. Wij waren vroeger groote bewonderaars van M. WALDORP's schildertrant, en laten nog den kunstenaar volgaarne regt wedervaren; wanneer hij ons stukken schenkt, in den aard van zijn *Gezigt bij Gorinchem*. Doch ondanks al onze welwillendheid kunnen wij ons niet onthouden diegenen bij te stemmen, die hem verwijten dat zijne landschappen over het algemeen te zwart, te drabbig zijn, en dat zijn *water* niet altoos *water* kan genoemd worden. Dat zulks aan zijne twee overige tafereelen mag verweten worden zal de lezer nog beter begrijpen, nadat wij hem zullen gezegd hebben dat het weinigje lands in het eene stuk nog drabbiger, en het water in het andere nog minder water is, dan in de minst verdienstelijke gewrochten van M. WALDORP. Zulks maakt dan ook dat 's mans talent op deze tentoonstelling in onze oogen geweldig is verminderd, en dat wij onze vroegere bewondering door een gevoel vervangen zien, dat zeer verre van *goedkeuring* afblijft.

Een landschap van SCHELFHOUT is beneden de goede stukken, welke wij vroeger van hem te zien kregen, en wordt min of meer *geëclipseerd* door de voortreffelijke landschappen van een paar jonge Belgische kunstenaars, die dit vak met eene bewonderenswaardige geschiktheid beoefenen, en wier namen, ROELOFS en KINDERMANS, gisteren nog onbekend, om zoo te spreken, heden eene voorname plaats innemen in de rij der voortreffelijkste landschapschilders. De uitmuntende hoedanigheden, die de stukken dier twee schilders vooral, en van nog andere Belgen en Franschen doen schitteren, maken dan ook, denken wij, dat het stuk van SCHELFHOUT ons nog minder bevalt dan de verdiensten er van het anders zouden vereischen, en dat wij het beneden al datgene stellen, wat hij vroeger naar onze tentoonstellingen zond.

Wien zal het verwonderen wanneer wij zeggen, dat dit met KOEKKOEK hoegenaamd het geval niet is? Gewis niemand, die eenmaal voortbrengselen van dien grooten meester gezien heeft. Zoo blijft die voortreffelijke kunstenaar dan ook de groote, de onnavolgbare landschapschilder ondanks al de vorderingen, door LAPITO en onze jonge Belgische landschapschilders gedaan. Zijne *Windvlaag* is wonderschoon, zoo schoon als de beste gewrochten, welke wij in België nog van hem zagen, en zijn *Ingang van een bosch* moet voor geen landschap der pronkzaal onderdoen. Onnoodig hier bij te voegen, dat de weêrgalooze uitvoerigheid, de aangename en toch krachtige kleur, de uitmuntende penseeling, en vooral juiste teruggeving van de natuur, de bewondering der bezoekers van de tentoonstelling voor de landschappen van den heer KOEKKOEK, ten volle regtvaardigen.

Eene schipbreuk op de Hollandsche kust, *nabij Scheveningen*, is alles wat wij van den heer MOERENHOUT te zien kregen. Wij zijn geene al te groote liefhebbers, zoo min van het talent als van het *genre* dat die heer met zoo veel voorliefde behandelt. Nu, die ongunstige stemming zelfs daargelaten, kunnen wij die schipbreuk nog geen goed tafereel noemen.

Zullen wij den heer EEKHOUT bij de Hollandsche kunstenaars rekenen? Ei! waarom niet! Het is toch eigenlijk in Holland dat zijn talent zich ontwikkelde, en dat hij zijne beste voortbrengselen schilderde. Verder is het nog waar, dat die heer, wij danks zijne terugkomst in ons midden, evenzeer zijne faam als Hollandsch schilder wil behouden, als zijne landgenooten het zich ten pligt maken, hem daarin de vrije keuze te laten.

Zijne *Bloementaal* bevalt ons redelijk wel. Zijne *Toilette* bevalt ons in het geheel niet. De *Muizenval* is iets beter, doch beteekent ook niet veel. Nu volgen er vier portretten; wij weten niet of dezelve in betrekking van gelijkenis groote verdiensten bezitten; maar wat wij zeker weten, is, dat de schildering, de kleur, de toon over het algemeen veel te wenschen overlaten.

De *Tehuiskomst van den zeeman*, door CRABEYVANGER is een stukje, dat ons wel aanstaat. De *accessoires* zijn allerliefst; het geheele vertrek ademt zijne zeventiende eeuw zoodanig, dat wij ons op het tijdstip verplaatst wanen. Het voornaamste vrouwenfiguurtje zouden wij wat minder koud willen.

Daar hebt gij, meenen wij, al de Hollandsche kunstenaars, die onze Tentoonstelling met gewrochten verrijkten. Wij zullen u overigens niet zweren dat wij niemand vergaten; maar wie zou dat euvel opnemen? Er bevinden zich 1200 kunstgewrochten in de pronkzaal, en onder 1200 kan men er ligt een over het hoofd zien.

Brussel, 4 october 1848. S.

Advertentiën.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 9 Oct. 0 El 7 Palm 5 Duim; gew. 3 D. gev. 0 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEMÉ, Boekdrukker.